

розвитку громад – величезний наплив тимчасово переміщених осіб (ТПО) (наприклад, на захід України), а отже і зміна демографічної ситуації. Питання, яке потребує першочергової відповіді: яка частина ТПО залишиться? Скільки робочих місць буде відкрито? Як їх залучати в економіку громад? Які види діяльності відкривати і т. ін.

Література.

1. Україна втратила 564,9 млрд \$ через повномасштабне вторгнення Росії. URL: <https://hromadske.ua/posts/ukrayina-vtratile-dollar5649-mlrd-cherez-povnomasshtabne-vtorgnennya-rosiiv>

2. Нариси про відбудову України. URL: <https://voxukraine.org/category/voks-informue/>

3. Прямі втрати через руйнування та пошкодження цивільної інфраструктури, тільки ті, які задокументовані в публічних джерелах, за останній тиждень зросли на понад \$ 5 млрд. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/za-ostanniy-tizhden-vtrati-naneseni-vnaslidok-ruynuvannya-ta-poshkodzhennya-infrastrukturi-ukrayini-v-hodi-viyini-zrosli-na-ponad-5-mlrd/>

4. War in the Region. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/37268/9781464818660.pdf>

ДО ПИТАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ПРОМИСЛОВОГО БІЗНЕСУ

КАЛАМАН О.Б., Д.Е.Н., ПРОФЕСОР,

МАНДРИКІН Д.В., АСИСТЕНТ,

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Сучасне економічне середовище промислового бізнесу характеризується згасанням традиційних для вітчизняної економіки чинників зростання. З одного боку, ризики настання нової світової фінансової нестабільності зумовлюють негативний тиск на кон'юнктуру сировинних ринків, що мінімізує потенціал державної участі в інноваційному вдосконаленні промислового сектору національної економіки. З іншого - інституційна та інфраструктурна недосконалість економічного середовища програмує низький рівень інвестиційної привабливості промислового сектора, закриваючи можливість фінансування дефіциту інвестиційних ресурсів міжнародним ринком капіталу. І, нарешті, з третього боку, структурування та глобалізація споживчих ринків тягне за собою

загострення конкуренції та збільшення споживчих вимог до якості продукції, що випускається вітчизняним бізнесом.

У цій ситуації одним із напрямів вирішення проблеми підвищення ефективності та конкурентоспроможності промислового бізнесу є розробка та застосування нових форм стратегічного планування, які дозволять більшою мірою генерувати прибуток, збільшувати капіталізацію (у т. ч. за рахунок ефективного брендингу), а також забезпечувати приріст конкурентних позицій вітчизняних промислових підприємств у світовому економічному просторі.

У зв'язку з цим доцільно розглянути стратегічне планування як функцію управління, виділивши її специфічні характеристики залежно від етапу розвитку продуктивних сил економічних систем.

Управління підприємством як наукова концепція бере свій початок у ХХ ст. Концептуальними родоначальниками є представники школи наукового менеджменту (Фредерік У. Тейлор, Френк Б. Гілберт, Генрі Л. Гантт тощо) та класичної школи управління (Г. Емерсон, А. Файоль, Л. Урвік, М. Вебер). Розвиток продуктивних сил підштовхувало представників цих двох шкіл до осмислення процесу планування з позиції ефективного використання ресурсів, основу яких становили сировинні.

Такий спрощений підхід давав певні результати аж до середини ХХ ст. – часу появи транснаціональних корпорацій, ускладнення міжкорпоративних зв'язків та посилення конкуренції. Внутрішньофірмові ускладнення та розвиток конкуренції зумовили потребу у виборі стратегічних пріоритетів розвитку підприємства. Таким чином, зароджується нова концепція стратегічного планування, яка покликана дати відповідь на питання, як ефективніше використовувати ресурси в довгостроковій перспективі.

Розвитку концепції стратегічного планування послужили праці Альфреда Д. Чандлера, І. Ансоффа, і навіть Кеннета Ендрюса. Альфред Д. Чандлер у своїх працях зміщував акцент на алгоритми оптимального співвіднесення структури підприємства та характеру зовнішнього оточення. Іншими словами, його теорія базувалася на пропозиції адаптаційних моделей внутрішнього середовища підприємства до зовнішніх викликів та умов. Тим не менш, спроба систематизувати різні стани зовнішнього середовища не дала практичного результату через багатоваріантність станів зовнішнього середовища.

Кеннет Ендрюс досліджував роль найвищого керівництва у формуванні довгострокових стратегічних планів підприємства. Під

впливом наукових уявлень К. Ендрюса було сформовано сучасну парадигму стратегічного менеджменту з позиції ролей та функцій вищого керівництва. Дана концепція ефективна у застосуванні всередині великих компаній, однак у малому та середньому бізнесі її застосування утруднене через часткове дублювання та «замикання» низки управлінських функцій на одній людині.

Ігор Ансофф приділяв особливу увагу процесам алгоритмізації стратегічного планування. У його теорії лежить сценарне планування ефективного використання ресурсів підприємства. Проте підхід І. Ансоффа є досить складним для практичного використання, оскільки відсутні майстер-плани та конкретні дорожні карти конструювання стратегії розвитку бізнесу. У цей час робляться спроби формалізувати стратегічне планування як функцію управління. Наукові суперечки про необхідність стратегічного планування переходять у площину спору та вибору найефективнішої системи стратегічного планування.

Література.

1. Chandler A. D. Strategy and Structure: A Chapter in History of Industrial Enterprises. Cambridge, Mass, MIT. Press, 1962. 490 p.
2. Andrews K.R. Corporate strategy as vital function of the board. Harvard Business Review. 1981. vol. 59. № 6, pp. 174-180.
3. Ансофф І. Стратегічне управління. М.: Економіка, 1989. 358 с.
4. Каламан О.Б., Скрібанс В., Мандрикін Д.В. Методологія формування показників ефективності стратегічних управлінських рішень на промислових підприємствах. *Економічні інновації*. 2021. Т. 23. Вип. 2 (79). С. 87-96.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

***МАРМУЛЬ А.О., Д.Е.Н., ПРОФЕСОР,
КУЧЕРЕНКО С.Ю., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ЛЕВАЄВА А.Ю., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,***

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ У ПЕРЕЯСЛАВІ

Управління формуванням та підвищенням конкурентоспроможності аграрного виробництва в Україні належать до пріоритетних завдань економічного розвитку національної економіки. Це залежить від особливої важливості